

KONFLIKT SUESKI 29.10. – 7.11.1956 r.

Kanał Sueski – został oddany do użytku w 1869 r. Zarząd nad Kanałem sprawowało Powszechne Towarzystwo Kanału Sueskiego. Zgodnie z traktatem z 1888 r. miał on być dostępny dla wszystkich statków handlowych i okrętów wojennych, bez względu na banderę, tak w czasie pokoju jak i wojny. Egipt uzyskał niepodległość w 1922 r. lecz Wielka Brytania zagwarantowała sobie prawo do kontroli Kanału Sueskiego.

Strony konfliktu – Egipt przeciwko Francji, Wielkiej Brytanii i Izraelowi o sprawowanie kontroli nad strefą Kanału Sueskiego.

1. Geneza

Egipt:

- Bank Światowy i USA odrzuciły prośbę o pożyczkę na zrealizowanie projektu budowy tamy asuańskiej na Nilu co spowodowało ogłoszenie przez Gamela Abdel Namera nacjonalizacji Kanału Sueskiego i przejęcie na rzecz państwa egipskiego dóbr Powszechnego Towarzystwa Kanału Sueskiego.
- Egipt zwrócił się o pomoc gospodarczą i finansową do ZSRR, który był zainteresowany podporządkowaniem sobie państw afrykańskich.
- Naser pragnął zakończyć ostatecznie problem izraelski i w tym celu zawarł traktat wojskowy z Syrią i Jordanią (25.10.1956 r.) skierowany przeciwko Izraelowi.

Izrael:

- najgroźniejszym przeciwnikiem Izraela wśród państw arabskich był Egipt. Izrael obawiał się agresji koalicji egipsko – jordańsko – syryjskiej (tym bardziej, że Naser podpisał sojusz wojskowy z Arabią Saudyjską i Jemenem w 1956 r.).
- Egipt odmawiał statkom izraelskim korzystania z Kanału Sueskiego i blokował dostęp do Oceanu Indyjskiego.
- obawiał się rozszerzenia wpływów komunistycznych na Bliskim Wschodzie. Izrael był najbliższym sojusznikiem USA w tym regionie świata.

Wielka Brytania:

- obawiała się utraty kontroli nad ważnym punktem strategicznym i sprzeciwiała się upaństwowieniu Towarzystwa Kanału Sueskiego, które w większości składało się z kapitału brytyjskiego.
- Wielka Brytania obawiała się wzrostu prestiżu Egiptu wśród państw afrykańskich i azjatyckich.
- Wielka Brytania uważała się nadal za mocarstwo kolonialne, chciała zaznaczyć swoją niezależność od USA

Francja:

- w latach 1946 – 1954 Francja straciła kolonie azjatyckie i obawiała się dekolonizacji francuskiej Afryki.
- chciała udzielić poparcia politycznego dla Wielkiej Brytanii

2. Przebieg – 1956 r.:

- sierpień – próba powstrzymania konfliktu – na konferencji w Londynie zaproponowano Naserowi nadanie Kanałowi statusu międzynarodowego – propozycja została odrzucona
- 29 października – Izrael zaatakował Egipt zajmując Płw. Synaj.
- 30 października – ultimatum brytyjsko – francuskie do rządu egipskiego i izraelskiego z żądaniem zaprzestania walk w ciągu 12 godzin i wycofania się ze strefy kanału – zostało ono odrzucone przez Egipt. (Przypuszcza się, że taki scenariusz został uzgodniony wcześniej między Francją, Wielką Brytanią i Izraelem).
- 31 października – zbombardowanie lotnisk egipskich przez samoloty brytyjskie i wysadzenie desantu brytyjsko – francuskiego w celu zajęcia tego obszaru
- USA i ZSRR nie wzięły bezpośredniego udziału w konflikcie. ZSRR był zajęty tłumieniem powstania węgierskiego, a w USA wszyscy koncentrowali się na ostatniej turze wyborów prezydenckich.

- 7 listopada – przerwanie walk pod wpływem nacisków ZSRR (szantaż atomowy), USA i ONZ (agresorzy zostali potępieni na forum ONZ).
- 21.11. – 22.12. – wycofanie się wojsk francusko – brytyjskich z Egiptu pod nadzorem oddziałów ONZ, które zajęły Synaj – ostateczne zakończenie konfliktu.

3. Skutki:

- Wielka Brytania i Francja straciły na znaczeniu i utraciły mocarstwową pozycję
- wojna przyspieszyła proces dekolonizacji Afryki
- Wielka Brytania coraz bardziej zaczęła się uzależniać od USA
- nastąpiło dalsze zbliżenie Egiptu i ZSRR
- utrzymano decyzję o nacjonalizacji Kanału Sueskiego co przyczyniło się do wzrostu prestiżu Nasera – stał się on czołowym przywódcą państw Trzeciego Świata
- nie rozstrzygnięto konfliktu egipsko – izraelskiego chociaż Izrael wycofał się z Półwyspu Synaj